

12.10.2022

Стрембицька Л.А.

Українська мова

6 клас

Тема: Фразеологізми. Поняття про фразеологізм, його лексичне значення. Ознайомлення із фразеологічним словником.

Мета: пояснити предмет вивчення фразеології, дати основні відомості про фразеологізми, формувати вміння визначати їх у тексті, розкривати їхнє лексичне значення; пояснити роль фразеологізмів у мовленні, ознайомити з будовою фразеологічного словника, формувати вміння користуватися фразеологічним словником; розвивати логічне й образне мислення школярів; сприяти збагаченню та уточненню їхнього словника; виховувати пошану до скарбниці усної народної творчості.

Фразеологізми (фразеологічні звороти) — **стійкі** (усталені) словосполучення, які сприймаються як єдине ціле і вживаються носіями мови в усталеному оформленні.

<i>Точити теревені</i>	базікати, безпредметно говорити
<i>Бити байдики</i>	ледарювати, нічого не робити
<i>Мокрим рядом накрити</i>	накинутися на когось із докором
<i>У сірка очей позичати</i>	про людину, яка соромиться ганебного вчинку

<i>Побити горшки</i>	посваритися
<i>Гнути кирпу</i>	задаватися
<i>Задніх пасти</i>	бути останнім, відставати в чомусь
<i>Передати куті меду</i>	перебрати в чомусь зайвого
<i>Залити сала за шкуру</i>	завдати комусь лиха.

«БРАТИ ЗА СЕРЦЕ»

У народному уявленні серце є центром людської життєвої сили, що відповідає за почуття, прихильність до інших людей, моральні якості.

Воно тане, як віск, сохне, в'яне, нудиться, мліє, крається, кров'ю обливається — залежно від життєвої ситуації.

Брати за серце — значить дуже розчулювати, хвилювати кого-небудь.

#СловОтис

«СЬОМА ВОДА НА КИСЕЛІ»

Кисіль — драглистий десерт із фруктово-ягідного сиропу чи молока. До появи крохмалю для загущення киселю використовували добре промите борошно.

Вода, якою його промивали всьоме, була майже чистою: усе забирала з собою попередня вода.

Отже, у сьомій воді так мало від улюбленої народної страви — киселю, як у далекого родича споріднених рис із певною людиною.

Сьомою водою на киселі називають дуже далеких родичів.

#СловОтис

«ЦУР ЙОМУ»

Цуром називали давнє слов'янське божество, яке охороняло земельні межі. Часто на межах забивали дерев'яні стовпчики, на яких був зображений Цур. Ці місця слов'яни вважали священними. Тоді й з'явилося слово «цуратися» — обходити священне місце.

Вислів «цур йому» виражав побажання кари Цура за поганий вчинок: «Цур йому і віддячить».

У сучасній мові цей фразеологізм означає незадоволення чимось, несхвалення, бажання позбутися когось.

#СловОтис

Домашнє завдання.

Скласти та записати 4 речення із фразеологізмами: 1) *кирпу гнути*, 2) *ні сіло ні впало*, 3) *каламутити воду*, 4) *крутити носом*.